

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

INTELLECTUAL OUTPUT 2

PROMOTING AND DEVELOPING MOTHERS' SOCIAL-RELATIONAL AND EMOTIONAL SKILLS: PATHS, TOOLS, IDEAS AND ACTIVITIES

TASK 2.5 TRANSNATIONAL REPORT: REPORT ON THE DATA EMERGED FROM PARTNER COUNTRIES - ITALY, GREECE, ESTONIA, CROATIA, & ROMANIA

RE-ABILITY: Adult education to promote Relational Ability -

Agreement number: 2020-1-IT02-KA204-079777 Erasmus + KA2 - Strategic Partnership for adult education

Women's Support and
Information Center
There is a way out of violence!

INTELLECTUAL OUTPUT 2 – TASK 2.5

PROMOTING AND DEVELOPING MOTHERS' SOCIAL-RELATIONAL AND EMOTIONAL SKILLS: PATHS, TOOLS, IDEAS AND ACTIVITIES

RE-ABILITY: Adult education to promote Relational Ability -

Agreement number: 2020-1-IT02-KA204-079777 Erasmus + KA2 - Strategic Partnership for adult education

Women's Support and
Information Center
There is a way out of violence!

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

"The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

Indeks

Selle aruande kohta	4
1. Hariduslik autonoomia ja emotsionaalne intelligentsus	4
2. Kirjandusuuringud vägivalla ohvriks langenud emade haridusliku autonoomia ja emotsionaalse intelligentsuse kohta	4
2.1 Vägivalla ohvriks langenud emade eripoliitika	5
2.2 Vägivalla ohvriks langenud emade haridusliku autonoomiaga seotud eripoliitika/õigusaktid	5
2.3 Poliitika väljatöötamise ja rakendamise eest vastutavad asutused	5
2.4 Vägivalla ohvriks langenud emade vanemliku toetamisega seotud sätted/õigusaktid/poliitika	6
2.5 Algatused emade mõjuvõimu suurendamiseks	6
2.6 Vägivalla ohvriks langenud emade eriravi	7
2.7 Emotsioonikesksed strateegiad ja programmid, mille eesmärk on arendada emade emotsionaalse intelligentsuse oskusi	7
2.8 Programmid, mille eesmärk on arendada vägivalla ohvriks langenud emade vanemlusoskusi	8
2.9 Sekkumised/juhised/poliitikad, mis keskenduvad ema-imiku suhetele	8
3. Spetsialistide seisukoht vägivalla ohvriks langenud emade haridusliku autonoomia ja emotsionaalse intelligentsuse küsimuses	8
Lisa 1: Parimad tavad ja SWOT-analüüs Lääne-Euroopas	12
Lisa 2: Head tavad ja SWOT-analüüs Ida- ja Kesk-Euroopas	18
Lisa 3: Head tavad ja SWOT-analüüs Põhja-Euroopas	28
Lisa 4: Hea tava ja SWOT-analüüs Lõuna-Euroopas ja Briti saartel	34

Teave selle aruande kohta

Käesoleva aruande eesmärk on koguda, esitleda ja seejärel võrrelda erinevate partnerriikide vahel seni ilmnunud andmeid. Eelkõige on see riigipõhine teave vägivaldaohvrite emade haridusautonoomia ja emotsionaalse intelligentsusega seotud poliitikate kohta, mis on saadud mitte ainult kirjanduse uurimise, vaid ka sotsiaalteenuste spetsialistidega tehtud intervjuude kaudu. Lõpuks tutvustatakse ka Euroopa häid tavasid ja nende tavade SWOT-analüüsi.

1. Hariduslik autonoomia ja emotsionaalne intelligentsus

Enne esilekerkinud andmete esitamist tasub defineerida kaks võtmetermiini, milleks on hariduslik autonoomia ja emotsionaalne intelligentsus. Täpsemalt viitab haridusautonoomia õpilaste võimele võtta enda õppimist kontrolli ja vastutust nii selle osas, mida nad õpivad kui ka selle õppimise osas. Lähtekohaks on idee, et õpilased on suutelised ennast juhtima ning kujundama iseseisvat ja proaktiivset õpikäsitust. On näidatud, et haridusliku autonoomia kõrgem tase on seotud kõrgema enesemääramise ja motivatsiooni tasemega ning sellest tulenevalt saavutatakse naiste mõjuvõimu suurendamine. Seetõttu näib, et hariduslane autonoomia tuleks tunnistada keskustes/teenustes/varjupaikades vägivaldaohvrite emade jaoks oluliseks eesmärgiks.

Lisaks viitab emotsionaalne intelligentsus sotsiaalse intelligentsuse tüübile, mis hõlmab võimet jälgida enda ja teiste emotsioone, teha nende vahel vahet ning kasutada teavet oma mõtlemise ja tegude suunamiseks (Salovey & Mayer, 1990). Seetõttu on see eraldi kognitiivne võime, kuid seotud ka üldise intelligentsusega ja sellel on neli komponenti. Need on eneseteadlikkus, mis viitab oma emotsioonide äratundmisele ja nende mõjule mõtetele ja käitumisele, oma tugevate ja nõrkade külgede äratundmisele ning enesekindlus, enesejuhtimine, mis viitab tunnete ja impulsiivse käitumise kontrollimisele, emotsioonide tervislikule juhtimisele, algatused, kohustused ja kohanemiskäitumine muutuvate oludega, sotsiaalne teadlikkus, mis viitab empaatialle ja jõudunaamika äratundmisele grupis või rühmaorganisatsioonis ning suhete juhtimisele, mis viitab heade suhete arendamisele ja hoidmisele, selgele suhtlusele, heale koostööle, inspireerimisele ja teiste mõjutamine ja konfliktide juhtimine. Seetõttu on kõrge emotsionaalne intelligentsus ema elus oluline aspekt ja seda tuleks sotsiaalteenustes arendada.

2. Kirjandusuuringud vägivalda ohvriks langenud emade haridusliku autonoomia ja emotsionaalse intelligentsuse kohta

Selles peatükis vaadeldakse olemasolevat kirjandust ja poliitikat, sekkumisi ja juhiseid, mis on seotud väärkoheldud emade haridusliku autonoomia ja emotsionaalse intelligentsusega. Täpsemalt viitab see vahenditele ja meetoditele, mille eesmärk on arendada piisaval tasemel hariduslikku autonoomiat ja emotsionaalset intelligentsust partnerriikide keskustes/teenustes/varjupaikades vägivalda ohvriks langenud emadel.

2.1 Eripoliitika vägivalda ohvriks langenud emade jaoks

Kreekas, Eestis, Itaalias, Horvaatias ja Rumeenias vägivalda ohvriks langenud emade jaoks konkreetsed eeskirjad puuduvad. Peaaegu kõigis riikides kaitsevad perevägivalda ohvreid üldjuhul perevägivalda seadused. Eelkõige kohaldatakse Kreekas koduvägivalda juhtudel seadusi 3500/2006 ja 4531/2018, koduvägivalda eest kaitsmise seadust ning Horvaatia kriminaalkodeksi artikleid 215a ja 179a, seadust nr. 217/2003 Rumeenias ja seadus nr. 154, 15. aprill 2001 Itaalias. Ainus erand on Eesti, kus perevägivaldakuritegu ei ole ja nendel juhtudel kohaldatakse kriminaalkodeksi artikleid.

2.2 Vägivaldaohvrite emade haridusliku autonoomiaga seotud eripoliitika/õigusaktid

Kreekas on palju institutsioone, mis korraldavad lastekasvatuse koole, mõjuvõimu suurendamise rühmi, psühhohariduslikke tegevusi ja naiste teraapiarühmi, et toetada vägivalda ohvriks langenud emasid nende naise ja ema rollis, samuti tugevdada nende vanemlikku rolli ja suhteid lastega.

Horvaatias ei ole välja töötatud seadusandlust, mis määratleks vägivaldaohvrite jaoks konkreetsed hariduskavad. Kuid ELi soolise võrdõiguslikkuse tegevuskava (GAP) III kontekstis kiirendavad sellised algatused nagu perevägivalda ohvrite professionaalne nõustamine ja digitehnoloogiad ja -lahendused soolise võrdõiguslikkuse ja naiste mõjuvõimu suurendamise alal.

Lisaks ei mainita Rumeenias vägivaldaohvritest emadele suunatud haridustegevust seaduses eraldi, vaid naiste ja meeste võrdsete võimaluste ja kohtlemise edendamise riikliku strateegia rakendamise operatiivtegevuskava raames. institutsioonid peaksid läbi viima haridusprogramme, sealhulgas kool-kogukond-kodu partnerlusi.

Itaalias algatavad haridustegevust erinevad institutsioonid, kuid vägivaldaohvrite emade hariduslase autonoomiaga seotud konkreetsed poliitikad puuduvad. Eestis selle kohta info puudub.

Poliitika väljatöötamise ja rakendamise eest vastutavad ametiasutused

Kreekas on demograafia, perepoliitika ja soolise võrdõiguslikkuse peasekretariaat peamine riigiasutus, mis vastutab vägivaldaohvrite kaitse ja toetamise eest, samas kui justiitsministeerium vastutab seaduste rakendamise eest. Eestis koordineerib süüdistuse esitamise poliitikat Justiitsministeerium, ohvriabi poliitikat aga koostab ja viib ellu enamasti Sotsiaalministeeriumi alla kuuluv valitsusasutus Eesti Vabariigi Sotsiaalkindlustusamet.

Horvaatias on perevägivalda juhtumite eest vastutav valitsusasutus siseministeerium, st kohalikud politseijaoskonnad, sotsiaalhoolekandekeskused ja perekeskused, haiglad, riigiprokuratuur ja kohtud. Rumeenias on kaasatud asutusteks töö- ja sotsiaalkaitseministeerium naiste ja meeste võrdsete võimaluste riikliku agentuuri kaudu, haridus-, sise- ja justiitsministeerium ning mitmed valitsusvälised organisatsioonid. Itaalias vastutavad vägivaldaohvrite emasid puudutava poliitika eest mitmesugused detsentraliseeritud riigiasutused, kohalikud omavalitsused, provintsid ja omavalitsused, vägivallavastased ühendused ja keskused ning naiste kutseorganisatsioonid.

Sätteid/õigusaktid/poliitika, mis on seotud vägivalla ohvriks langenud emade kasvatustoetusega

Kreekas on mitu seadust, mis käsitlevad perepoliitikat ja peretoetust, kuid üheski seaduses ei mainita poliitikat, mis keskenduks ainult vägivalla ohvriks langenud emadele. Eesti laste ja pere arengukavas 2012-2020 on vanematoetust üldiselt mainitud, kuid ametlikke sätteid, seadusi või poliitikaid, mis puudutaksid konkreetselt vägivalla ohvriks langenud emasid, ei ole. Horvaatias on teatatud, et mitmed institutsioonid ja valitsusvälised organisatsioonid viivad oma töö raames läbi vägivallaohvritele naistele ja nende lastele suunatud vanemlust toetavaid tegevusi.

Seaduse järgi n. 2004. aasta artikli 211 kohaselt on vägivallaohvritel Rumeenias juurdepääs teabele, kaitsele ja toetusele, näiteks rahalisele hüvitisele, kuid vägivalla ohvriks langenud emade kasvatustoetust ei ole ette nähtud. Poliitilisel tasandil on üks vägivalla ohvriks langenud emadele suunatud toetusmeetmetest võimalus majutada vägivallaohvrite emasid sobivates struktuurides, näiteks vägivallavastastes keskustes, koos lastega.

Emade mõjuvõimu suurendamise algatused

Kreekas saavad vägivallaohvritest emad nõustamist ja psühholoogilist tuge ning nende rolli emana tugevdatakse individuaalse nõustamise, terapeutilise toe, mõjuvõimu suurendavate rühmade ja lastekasvatuse nõustamist pakkuvate lastekasvatuskoolide kaudu. Eestis on kõige olulisem ohvrite mõjuvõimu suurendamist üldiselt toetav õiguslik hoob Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2012/29/EL, millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste, toetamise ja kaitse miinimumstandardid. Mis puudutab konkreetselt vägivallaohvrite, kes on ka emad, võimestamist, siis on tegevusi, mis sõltuvad suuresti teenusepakkujast ja nõustaja kogemusest, näiteks eakaaslaste tugirühmad ja tugirühmad, kus toimuvad erinevad kunstitöötoad.

Horvaatias pakuvad mõned vastuvõtukeskused psühhosotsiaalset tuge perevägivalla ohvriks langenud naistele ja lastele ning korraldavad regulaarseid rühmatöötubasid. Rühmatöö toimub läbi eneseabirühmade, psühhohariduslike töötubade täiskasvanutele ja lastele ning loovtöötubade kaudu. Töötubades käsitletakse peamiselt vanemlike oskuste ja pädevuste tugevdamist, tervishoidu, bibliograafilisi rühmitusi, kunstitöötubasid ja muid hetkevajaduste hindamisel põhinevaid tegevusi. Seoses Rumeenias vägivalla ohvriks langenud emade mõjuvõimu suurendamisega pakuvad mitmed organisatsioonid nõustamis- ja tugiteenuseid, et aidata emadel tegeleda erinevate laste arengu ja pereelu tugevdamisega seotud küsimustega. Itaalias on mõned emade mõjuvõimu suurendamiseks mõeldud vahendid seotud vägivalla ohvriks langenud emadele mõeldud vanemluse tugitöötoa arendamisega, pöörates erilist tähelepanu vägivalla pealtnägimisele, erinevatele tugigruppidele, mille kaudu naised on jõudu kogunud, ja "Telefono Rosa" elektrikilpi, mis toetab vägivallaohvreid.

Spetsiaalne ravi vägivalla ohvriks langenud emadele

Kreekas põhineb vägivallaohvritele emadele antav toetus sooperspektiivil, mistõttu on kõige sobivam feministlik lähenemine, mis vaatlleb vägivalla ajaloolist ja sotsiaalset konteksti. Ohvrite kaitsmiseks mitmekordse diskrimineerimise eest järgitakse lisaks kognitiivsele käitumisteraapiale ja süsteemsele pere-paarinõustamisele ka sotsiaalset ja kultuuridevahelist tuginõustamist. Samuti on olemas terapeutilisel jutuvestmisel ja suhtepsühhoteraapial

põhinevad raviprogrammid kunstide toel, sealhulgas näiteks raamatuteraapia ja grupinõustamise tehnikad.

Eestis järgitakse erinevaid lähenemisi ka vägivalla ohvriks langenud emade toetamisel. Täpsemalt soovitatakse pereteraapiat pere toimimise muutmiseks ja emotsioonikeskset paariteraapiat (EFT) emotsioonide vaatlemiseks juba väljakujunenud suhtemustris. Lisaks vähendab psühhoanalüütiline psühhoteraapia emotsionaalset pinget ja suurendab eneseteadvust, samas kui motiveeriv intervjuerimine kutsub esile positiivseid muutusi inimeste käitumises. Eksistentsiaalne psühhoteraapia aitab inimestel elada oma soovidele, eesmärkidele ja väärtustele vastavat elu.

Horvaatias on vägivalla ohvriks langenud emade stressi ja traumadega seotud rühmatööl kaks rolli. Esimene toimub harivate töötubade kaudu, kus osalejad õpivad tundma stressi allikaid ja mõjusid ning tegevusi stressi vähendamiseks. Teine roll on võimaldada ohvritel teistega suhelda, normaliseerida oma kogemusi ja reaktsioone, saada tuge sarnaste kogemustega inimestelt ja motiveerida neid edasi liikuma.

Ajavahemikul 2018–2021 kavatseb Rumeenia töö- ja sotsiaalõigusministeerium riikliku naiste ja meeste võrdsete võimaluste agentuuri kaudu edendada ohvrite rehabiliteerimise algatusi koolitusprogrammide kaudu, mis käsitlevad kognitiivsete, psühhoteraapia- ja muude oskuste arendamist. teraapiad, mida viiakse läbi eesmärgiga suurendada iseseisvust ja teadlikkust indiviidi sotsiaalsest väärtusest, arendada vastutustunnet ja taastada sotsiaalseid oskusi. Kõige levinumad sekkumised vägivallaohvrite emade puhul Itaalias on ühe või mõlema vanema psühhoteraapeutiline ja/või farmakoloogiline ravi, paari- või pereteraapia, individuaalne ja paaride psühholoogiline tugi, kogukonda paigutamine rehabilitatsioon, majanduslik toetus, aga ka haridusabi ja perekorraldus.

Emotsioonikesksed strateegiad ja programmid, mille eesmärk on arendada emade emotsionaalset intelligentsust

1.2 Kreekas on vägivalla ohvriks langenud emadele pakutavad teenused nende emotsionaalse intelligentsuse ja psühho-emotsionaalsete oskuste parandamiseks individuaalse toetuse ja võimestamise nõustamise, grupi võimestamise nõustamise (eakaaslaste nõustamine), terapeutiliste rühmadena, et parandada psühhosomaatilisi ilminguid emal ja lapsel. suhted, psühho-pedagoogilised sekkumised psühho-emotsionaalse võimestamise eesmärgil ja vanemluskoolid, mis pakuvad nõustamist pedagoogilistes, psühhosotsiaalsetes, psühhosomaatilistes ja vaimses-emotsionaalsetes küsimustes.

1.3 Eestis on enamik emotsionaalse intelligentsuse oskuste programme ja koolitusi tasulised ja suunatud kindlale rühmale, näiteks õpetajatele ja juhtidele, kuid ressursse nende oskuste arendamiseks väärkoheldud emade puhul napib. Teisest küljest, nagu juba mainitud, pakuvad mõned Horvaatia asenduskodud vägivallaohvritele naistele ja lastele psühhosotsiaalset tuge ning vastuvõtva rühma töötubasid, mis käsitlevad peamiselt vanemlike oskuste ja pädevuste arendamist ning muid praegusel vajaduste hindamisel põhinevaid tegevusi, sealhulgas tegevusi, mille eesmärk on arendada emotsionaalse intelligentsuse oskusi. Rumeenias ja Itaalias ei ole programme ega

strateegiaid, mis on suunatud emotsionaalse intelligentsuse oskuste arendamisele, eriti vägivalda ohvriks langenud emadele.

Programmid, mille eesmärk on arendada vägivalda ohvriks langenud emade vanemlusoskusi
Üheski projekti riigis ei ole spetsiaalselt vägivalda ohvriks langenud emadele suunatud programme, vaid ainult vanematele mõeldud sekkumisprogramme, mille eesmärk on parandada vanemate rolli ja tõhusust.

1.4 Ema-lapse suhetele keskendunud sekkumised/juhised/poliitikad

Kuigi seadus pakub toetust Kreekas vägivaldaohvritele naistele ja lastele, puudub õiguslik raamistik, mis mainiks sihipäraseid tugisekkumisi, mõjuvõimu suurendamist ning ema ja lapse abi nende sidemete tugevdamiseks. Eestis on naiste siseturvalisuse programm suunatud naistele, kes soovivad elada vägivaldavabalt ja on kasutanud hariduslikku/hariduslikku vägivalda. Saates käsitletakse põhjalikumalt lastevastase vägivalda ja ema-lapse suhte teemat ning oluliseks peetakse hoolikat tunnete juhtimist ja mitmekülgset empaatiavõime kasvatamist. Itaalias räägitakse erinevat tüüpi haridusest, mille kallal vanemad peaksid töötama, nagu näiteks rahu ja rahulikkus, emotsioonide juhtimine, väärtushinnangud, refleksioon, aktsepteerimine ja usaldus. Lõpuks, Horvaatias ja Rumeenias puuduvad sekkumised/juhised/poliitikad, mis keskenduksid ema-lapse suhetele.

Spetsialistide seisukohad vägivalda ohvriks langenud emade haridusliku autonoomia ja emotsionaalse intelligentsuse kohta

Selles peatükis uuritakse sotsiaaltöötajatega läbiviidud poolstruktureeritud intervjuust saadud teavet poliitikate, sekkumiste ja juhiste kohta, mille eesmärk on arendada keskustes/teenustes/varjupaikades vägivalda ohvriks langenud emade hariduslikku autonoomiat ja emotsionaalset intelligentsust. Intervjuu kohandati riiklikule kontekstile ja see viidi läbi 5-10 sotsiaalteenuste spetsialistiga igas riigis. Seoses COVID-19 pandeemiaga kehtestatud piiravate meetmetega toimusid kõik intervjuud Zoomi kaudu. Intervjuu eesmärki selgitati osalejatele ning kõik osalejad said enne vestlust teadliku nõusoleku vormi ja allkirjastasid selle. Kõik uurimisandmed muudeti anonüümseks ja analüüsiti ning kasutati erinevat tüüpi analüüse, nagu sisuanalüüs, temaatiline analüüs ja diskursuse analüüs.

Taustakogemuse poolest töötavad kõik vastajad organisatsioonides, mis pakuvad soolise vägivalda ohvritele tugiteenuseid, sh nõustamist ja õigusabi. Seega on intervjuudes mainitud erialade hulgas psühholoogid, nõustajad, sotsiaaltöötajad, juristid ja sotsioloogid nõustamiskeskustes, turvakodudes ja vabaühendustes ning nende töökogemus jääb vahemikku 3 kuud kuni 16 aastat. Itaalias puutusid kõik intervjuueeritavad tööteemaga kokku isegi varasematel ametikohtadel ning Horvaatias, Kreekas ja Rumeenias umbes pooled. Eestis pole keegi neist varem teistes naiste tugiteenustes töötanud.

Kõik vastajad Kreekas, Rumeenias ja Eestis väitsid, et on oma töös koolitatud. Täpsemalt mainiti, et Eestis toimuvad pidevalt erinevat huvi pakkuvaid haridusprogramme, töötubasid ja seminare nii riigi- kui ka eraõiguslikud asutused, näiteks Sotsiaalkindlustusamet. Mõned näited nendest koolitustest on haridusprogrammid perekonna, vägivalda ja häirete, väärkohtlemise ja kiindumuse vormide, traumade, ohvrite haldamise ja traumajärgse stressi,

Istanbuli konventsiooni, menetluste juriidiliste küsimuste, samuti LGBTQI küsimuste, soolise võrdõiguslikkuse küsimustes. perspektiiv, isiklik areng, nõustamine ja alternatiivsed teraapiameetodid. Itaalias ei olnud enamikul osalejatest kunagi võimalust saada oma tööalast koolitust ning ülejäänud ei saanud isiklike või tööprobleemide tõttu planeeritud koolitusel osaleda. Horvaatias ei paku vastuvõtukeskused süstemaatilist koolitust, kuid see sõltub professionaali soovist ja motivatsioonist koolitusprogramme otsida ja osaleda.

Need koolituskursused asjaomastes riikides võimaldavad spetsialistidel rikastada oma teadmisi ja omandada spetsialiseerumisalasid, kui nad õpivad tundma uusi termineid, tehnikaid, tööriistu ja meetodikaid pidevalt arenevas valdkonnas. Teisisõnu, koolitus aitab kaasa personali isiklikule ja professionaalsele arengule.

Mis puudutab töökogemust, siis Kreekas, Eestis, Itaalias ja Rumeenias on meeskonnatöö töökontekstis kõrgelt hinnatud ning kõik osalejad hindasid kolleegide kogemusi fundamentaalseteks ja vajalikeks, et arvamustevahetuse kaudu oma efektiivsust tõsta. Horvaatias aga rõhutatakse, et meeskonna sees peaks olema selge tööjaotus. Kohtumiste sagedus meeskonnas on riigiti erinev. Kreekas, Horvaatias ja Rumeenias toimuvad vastavalt keskuse vajadustele igapäevased või iganädalased kohtumised, samas kui Eestis ja Itaalias kohtuvad töötajad kord kuus, välja arvatud kõrge riskiga juhtumid, mis nõuavad igapäevaseid arutelusid meeskonna vahel.

Peaaegu kõik osalejad Itaaliast, Kreekast, Rumeeniast ja Eestist hindasid suhteid abisaajatega positiivselt, väites, et see põhineb usalduse, aususe, solidaarsuse, koostöö ja toetuse põhimõtetel. Selles kontekstis peavad spetsialistid olema avatud, hoolivad, sõbralikud, empaatiat üles näitama ja tingimusteta positiivselt arvestama. Siiski väärrib märkimist, et ka üks Eestist pärit vastaja rõhutas vajadust hoida suhet rangelt professionaalsena.

Kreekas, Rumeenias, Eestis ja Itaalias tunnistas enamik sotsiaaltöötajaid, et nende igapäevatöös on palju väljakutseid. Mõned neist puudutavad abisaajate kahtlusi, ebaausust ja madalat enesehinnangut, samuti erinevusi haridustasemes ja kõnekeeles. Teised raskused puudutavad järelevalve puudumist ja erinevat spetsialiseerumist igas vahetuses, koostööd teiste teenistustega, ressursside ja ajapuudust, taotluste keerukust ja abikaasade võimalikke ähvardusi. Vastuvõtukeskustes esineb ka raskusi, nagu konfliktid abisaajate vahel ja mõtted selle üle, mil määral peaksid spetsialistid laste eest hoolitsema.

Väärrib märkimist, et Eestis nimetatakse Individualiseeritud Haridusplaani (IEP) juhtumikorraldusplaaniks. PEI koostavad psühholoogid ja sotsiaaltöötajad Kreekas, multidistsiplinaarne meeskond Rumeenias ja Itaalias ning konsultant, kes võtab ema vastu Eestis. Seega osaleb enamik küsitletud sotsiaaltöötajaid IEP koostamises läbi iga plaani individualiseerimise vastavalt ohvri vajadustele ning IEP jälgimise ja hindamise. See hindamine toimub küsitluste kaudu kogu nõustamistsükli jooksul, järelmeetmete ja aruannete kaudu Kreekas ning töötubade ja kohtumiste kaudu meeskonnas ja emaga Rumeenias, olenevalt juhtumist erinevatel aegadel. Eestis ja Itaalias käib hindamine läbivaatuste ja järelmeetmete kaudu. Kreekas ja Itaalias on ema kaudselt kaasatud IEP väljatöötamisse, kuna see kohandub tema vajadustega ja esitatakse talle, kuid Rumeenias ja Eestis on ta otseselt kaasatud alguses oma ettepanekute ning seejärel selgituste ja nõusoleku kaudu. plaani aspektide ja etappide kohta.

Kreekas varieerub nõustamistsükkel enamasti 8-15 kohtumise/sessiooni vahel, kestab umbes tund ja toimub spetsiaalselt selleks otstarbeks mõeldud ruumides, täpselt nagu Rumeenias, kus sekkumine toimub kaitstud ja mugavas ruumis. , näost näkku või telefoni teel, eesmärgiga optimaalne suhtlus. Eestis on vastuvõtukeskused korterid ja nõustamine toimub elutoas, mis on varustatud tekkide ja pehmete mänguasjadega ning mida kirjeldatakse kui hubast ja mugavat, hoolimata loomuliku valguse puudumisest ja kohati temperatuuriprobleemidest. Itaalias seevastu vastuvõtukeskustes emadega töötamiseks konkreetne kontekst puudub, vaid see toimub tavaliselt õhtuti, kui lapsed magavad, ja emad jagavad oma mõtteid operaatoriga.

Lisaks viiakse Kreekas läbi spetsiifilisi töötubasid, nagu loovtöö, võimestamise programmid, kreeka keele kursused, lastekasvatuskoolid ja töö nõustamise seminarid, samas kui Eestis järgitakse kliendi jaoks spetsiifilist lähenemist, mis keskendub sisemisele teadlikkusele ja lisategevustele. /töötoad emadele ja/või lastele. Itaalias alustavad mõned organisatsioonid temaatilisi töötubasid hoolimata sellest, et nii emade kui ka lastega seotud tegevusi on keeruline korraldada ja sellest tulenevalt ema tähelepanu hajutada, samas kui teistes ei korraldata lastele spetsiaalseid töötubasid ega mänge.

Mis puudutab emotsionaalse intelligentsuse kogemust, siis kõik Horvaatia, Kreeka, Eesti ja Rumeenia sotsiaaltöötajad teavad mõistet "emotsionaalne intelligentsus", erinevalt mõnest Itaalia vastajast, kes vajadis selle mõiste lühikest definitsiooni. Enamik praktikuid kõigist riikidest nõustub, et see on oluline aspekt ja et nad püüavad seda paratamatult kasutada oma igapäevases praktikas vägivalla ohvriks langenud emade puhul.

Seoses emotsionaalse intelligentsuse koolitusega ei ole Horvaatias konkreetseid haridusprogramme ning teadmisi omandatakse üldhariduslike programmide kaudu, mis võivad olla EI-kesksed, omaalgatuslikud uuringud ja personaalsed teraapiad. Rumeenias rõhutasid osalejad vajadust selleteemalise erikoolituse järele, samas kui Kreekas ja Itaalias ei õnnestunud tuvastada ühtegi konkreetset koolitust abisaajate emotsionaalse intelligentsuse oskuste parandamiseks, välja arvatud nõustamine või akadeemilised programmid riiklike ja eraasutuste poolt. Lisaks hindavad kõik Horvaatia, Rumeenia, Kreeka ja Itaalia spetsialistid, kes kasutavad emotsionaalset intelligentsust oma igapäevases praktikas, oma emotsionaalsete pädevuste alast tööd kasusaajatega heaks või väga heaks.

Samas pole kõikides riikides peale mõningate üldiste väärtushinnangute konkreetseid juhiseid ja/või protokolle üksikemadele/vägivallaohvritele piisava emotsionaalse intelligentsuse taseme arendamiseks; ega ka tööriistu/mudeleid, mida teenuses kasutatakse abisaajate emotsionaalse intelligentsuse alal harimiseks, välja arvatud mõned struktureerimata tööriistad, töötoad, tehnikad ja tegevused, nagu isikliku arengu kohtumised, mis on nõustajale kättesaadavad ja sõltuvad abisaajate valmisolekust neid järgida.

Horvaatias nõustub enamik vastajatest, et emade motivatsioon ja võimekus on emotsionaalse intelligentsuse töö tulemuslikkuse seisukohalt väga olulised ning Kreekas, Itaalias ja Rumeenias väidetakse, et emadega emotsionaalse intelligentsuse kallal töötamine on oluline, tõhus ja isegi elutähtis mitte ainult emadele, sest see aitab neil eesmärgi saavutada ja annab neile jõudu, aga ka neid ümbritsevatele. Eestis räägitakse, et emotsionaalse intelligentsuse kallal töötamine on pikk protsess, mida mõjutab lühike sekkumisaeg ja kasusaajate meeleseisund.

Haridusliku autonoomia kogemuse osas toetatakse kõikides riikides emasid oma vanemlike oskuste arendamisel vastavalt nende soovidele ja vajadustele, mitte ainult otseselt rühma- ja loovtöötubade kaudu, vaid ka kaudselt läbi nõustamise ja võimestamise ning psühhohariduse. Kõigi riikide spetsialistid nõustuvad, et vägivalda ohvriks langenud emade haridusalane autonoomia on põhieesmärk ja lahutamatu osa teenistuses töötamisest, kuna see on seotud nende iseseisvusega. Lisaks mainitakse, et haridusautonoomia saavutatakse vahetult väga oskuslikult emade haavatavust arvestades läbi enesekindluse ja enesehinnangu töötubade ning avastatakse, mil määral see saavutatakse järelmeetmetega. Enamik spetsialiste kõigis riikides nõustub, et üksikemade/vägivaldaohvrite jaoks puuduvad konkreetsed juhised ja/või protokollid, mis võimaldaksid neil arendada piisaval tasemel hariduslikku autonoomiat, välja arvatud Horvaatia ohutusplaanid, üldised juhised Eestis ja rahvusvahelised protokollid kohaldatakse Kreekas riiklikult. Enamik neist ei suutnud tuvastada ühtegi vahendit/mudelit, mida nende teenuses kasutati, et võimaldada abisaajatele hariduslikku autonoomiat, välja arvatud tasuta õigusabi, kirjaoskuse, karjääri- ja finantsnõustamine Horvaatias, tööõustamise või oskuste arendamisega seotud struktureeritud tööriistad Kreekas ning mõned seminarid ja nõustamine Rumeenias.

Kokkuvõttes märkis enamik vastanutest kõigis riikides, et nende teenuste poole pöörduvate vägivaldaohvrite emade emotsionaalse intelligentsuse ja haridusliku autonoomia arengus on puudujääke. Seetõttu tehakse ettepanek viia töötajate arv vastavusse teenuste vajadustega ning korraldada erinevaid koolitusi, näiteks personalile isikliku taastumise põhimõtteid tutvustavaid koolitusi, kuna nende naistega on igapäevaselt seotud mitmed erialad. alus.

Lisaks peetakse oluliseks põhjalikumad koolitust, sealhulgas seminare ja fookusgruppe, mille eesmärk on parandada abisaajate oskusi. Teisisõnu tuleks välja töötada konkreetsed vahendid, mis võtavad arvesse erinevaid küsimusi, nagu asutustevaheline koostöö ja võõrustatavate laste vanus. Samuti tuuakse välja emade raskused ja vajadused ning soovitatakse sisulisemat riigiabi näiteks finantsvaldkonnas.

Lisa 1: Head tavad ja SWOT-analüüs Lääne-Euroopas

Programmi/ sekkumise nimetus	Vastutava organisatsiooni/teenistuse nimi ja riik/asukoht	Tegevusvaldkond/Temaatika	Projekti ajalugu (algus ja areng ning strateegiline kontekst)	Üldine kirjeldus (eesmärgid, meetmed, põhijooned ja probleemid, organisatsioon, abisaajad, partnerid, eelarve, rakendamise periood jne).	Tulemused, mõju
1. Triple P - Positiivse vanemluse programm ¹	Rahvusvaheline Rohkem kui 30 riigis, sealhulgas Saksamaal Triple P Deutschland	See toetab lapse arengut, kuna ennetab laste ja noorukite tõsiseid käitumis-, emotsionaalseid ja arenguprobleeme tegevuste kaudu, mis kaasavad vanemaid ja suurendavad nende teadmisi, oskusi ja enesekindlust. See annab vanematele lihtsaid ja praktilisi strateegiaid, mis	Triple P on välja töötatud kliinilise psühholoogi professor Matt Sandersi ja tema kolleegide poolt Austraalia Queenslandi Ülikoolis ning seda toetavad enam kui neli aastakümnet kestnud teadusuuringud, mida on läbi viidud paljude riikide akadeemilistes asutustes.	Mitmetasandiliste programmide loetelu, millest koosneb Triple P süsteem, on loodud selleks, et luua peresõbralik keskkond, mis toetab vanemaid kõige paremini nende laste kasvatamisel, kusjuures mitmesugused programmid on kohandatud vastavalt vanemate erinevatele	On tõestatud, et Triple P vähendab käitumishäirete, laste väärkohtlemise ja koduvälise paigutuse kulusid, pakkudes märkimisväärset kasu võrreldes programmi maksumusega. Triple P - Positiivse vanemluse programm on üks kõige tõhusam tõendus põhine vanemlusprogramm

¹ www.triplep.net

		aitavad neil luua tugevaid ja tervislikke suhteid, ning selle eesmärk on anda vanematele oskusi ja enesekindlust, mida nad vajavad, et olla iseseisvad ja tulla toime perekondlike probleemidega ilma pideva toetuseta. Selle eesmärk on ennetada probleeme perekonnas, koolis ja kogukonnas enne nende tekkimist ning luua perekeskkond, mis julgustab lapsi oma potentsiaali realiseerima. Lapsevanematele, kelle lapsed on sündinud kuni 16-aastaseks saamiseni.	Sellest programmist on saanud üks kõige usaldusväärsemaid lapsevanemate sekkumisi maailmas, mida on mainitud sellistes aruannetes nagu Maailma Terviseorganisatsioon.	vajadustele (nt puuetega laste vanemad; vägivaldsed, depressioonis või ebakõlas abielus olevad vanemad). Triple P tugineb sotsiaalsele õppimisele, kognitiivsele käitumis- ja arenguteooriale ning laste sotsiaalsete ja käitumisprobleemide kujunemisega seotud riskitegurite uurimisele.	maailmas, mida toetavad enam kui 35 aastat kestnud teadusuuringud. Triple P on kasutusel enam kui 30 riigis ja on tõestatud, et see toimib kõigis kultuurides, sotsiaalmajanduslikes rühmades ja paljudes erinevates perestruktuurides.
--	--	--	--	--	---

2. Compendium of Inspiring Practices on Early Intervention and Prevention in Family and Parenting Support (Ottobre 2012), a cura di Eurochild.	Save The Child - Prantsusmaa	Sihtotstarbeliste haridusmeetmete edendamine vanemate funktsiooni toetamiseks ja nende konkreetsete oskuste suurendamiseks mõeldud koolituste levitamine avaldab positiivset mõju lastele ja peredele, kellele need on suunatud, olles ise "poliitika" teistsuguse tegutsemisviisi jaoks ja edendades uut õppimist. Lapsevanemate toetamine: sekkumise liigid	Eurochildi kogumik koondab kümme juhtumiuuringut, mis käsitlevad erinevaid perekonna ja lapsevanemaks olemise toetamise tavasid Euroopas, mida ühendavad mõned ühised põhieeldused.	Viie aasta jooksul toimunud vastastikuse õppimise ja vahetuse põhjal avaldab Eurochild oma varase sekkumise ja ennetamise inspireerivate tavade kogumiku, milles esitatakse 12 juhtumiuuringut, mis pakuvad näiteid teenustest, millel on olnud tõestatavalt positiivne mõju lastele ja peredele, keda nad on püüdnud teenindada.	Koostöö vanemate, perede ja nende kogukondadega, et soodustada positiivse keskkonna loomist, kus lapsed ja noored saavad kasvada ja areneda. Näidata vajadust sekkuda õigeaegselt asjakohaste meetmetega, kui lapsed, nende vanemad või pered on haavatavas olukorras.
3. Centre d'Accueil en Urgence des Victimes d'Aggressions - CAUVA	Prantsusmaa -Centre d'Accueil en Urgence des Victimes	Teenus pakub haiglas psühholoogilist ja kohtulikku abi ohvritele.	Agressioonihvrite erakorraline vastuvõtukeskus on tegutsenud alates	Kui ohvrid võetakse vastu Bordeaux'i keskhaigla erakorralise meditsiini osakonda, aitab psühholoogide ja	Külalislahkus Toetus Saatejuhid

(Agressioonihvrite kiireloomulise abi keskus)	d'Aggressions - CAUVA		1999. aastast linna haiglateskuses	sotsiaaltöötajate meeskond neil teha esimesed õiguslikud järelused, mis on vajalikud võimaliku kaebuse esitamiseks. La Cauva võtab aastas vastu 3000 inimest, võrdselt mehi, naisi ja lapsi. CAUVA uhkeldab 27-liikmelise kohtueksperitiisi meeskonnaga ja 5 inimesega vastuvõtukeskuses, on loonud väga tihedad sidemed kohtu keskkonnaga. Vastuvõtukeskuses on kaks sotsiaalpedagoogilist assistenti, kolm psühholoogi ja meditsiinisekretär. Kõik on korraldatud aja ja koha ühtsuse	
--	--------------------------	--	---------------------------------------	--	--

				põhimõttel, et ohvrid ei peaks uuesti läbi elama minevikku, mis viis neid mitu korda abi paluma.	
4. POSITIIVNE: Kutsehariduse spetsialistide pädevuste arendamine positiivse kasvatus õpetamise valdkonnas.	Saksamaa - Saksamaa Rahvusvahelise Kutseõppe ja -koolituskooostöö büroo (GOVET)	Projektis osalevate partnerasutuste spetsialistide poolt läbiviidavad uuringud, kes arendavad saavutatud tulemusi, osalevad rahvusvahelistel kohtumistel ja koolitustel/seminaridel . metoodiliste materjalide loomisel, riiklike seminaride ja töötubade korraldamisel (kogemuste ja oskusteabe jagamiseks).	Alates 2013. aastast on Saksamaa kutsehariduse ja -koolituse rahvusvahelise koostöö büroo (GOVET) koos partneritega korraldanud arvukalt õppereise, erialaseid seminare ja konverentse, viinud läbi pilootprojekte, teostanud teostatavusuuringuid, koostanud koolituste materjale ning koostanud aruandeid ja hindamisi., Rakendamine on toimunud eri riikides	Selles tutvustatakse eri Euroopa riikidest pärit projektipartnerite kogemusi, kes töötavad teismeliste, alaealiste ja alaealiste vanematega, positiivse lastekasvatuse aluspõhimõtteid ja isiklikke oskusi, mida spetsialistid vajavad, et töötada sellise sihtrühmaga. Korraldati ka praktilisi ümarlaudu, praktilisi ülesandeid, mille eesmärk on edendada teadmisi enesearengu kohta.	Uuringud riiklikul tasandil projekti valdkonnas (heade tavade näidete kirjeldus riiklikul tasandil, dokumentatsioon, mis on kättesaadav noortega otseselt kokkupuutuvatele spetsialistidele, sarnased algatused asjaomastes riikides, ruumi andmine riiklikule noorteharidusele, käimasolevad tegevused, kogemused projekti valdkonnas, probleemkohad,

			erineva kiirusega ja erinevate rõhuasetustega vastavalt vastavatele vajadustele ja poliitilistele vajadustele.		väljakutsed, avastused jne). Rahvusvahelised ümarlauad (uurimuste tutvustamine), mis korraldatakse rahvusvaheliste koolituste ajal ekspertide ja õpetajate juuresolekul, kes on juba omandanud kogemusi selles õpetamisvaldkonnas, nende tagasiside ja mõtisklused.
--	--	--	--	--	--

TUGEVUSED	NÕRKUSED
• Vanemate erinevatele vajadustele kohandatud sekkumised • Aastaid edukalt toiminud programmid • Riiklikul ja rahvusvahelisel tasandil rakendatud sekkumised • Spetsialiseeritud töötajad • Teenistuste vaheline koostöö • Erinevad sekkumistegevused • Teadmised ja kogemused vanemate küsimustes • Rahvusvaheliste organisatsioonide poolt usaldatud lapsevanemate sekkumised	• Vägivalla ohvriks langenud emadele ei ole programme. • Piiratud kestusega Euroopa projektid • Edukad sekkumised ainult riiklikul tasandil ei ole korratavad • Paljud sekkumised on suunatud peredele üldiselt, mitte ainult vanematele.
VÕIMALUSED	UHKAD
• Vägivalla ohvriks langenud emadele mõeldud programmid peaksid olema kavandatud • Riiklikul tasandil edukaid sekkumisi saab rakendada ka rahvusvahelisel tasandil. • Välja tuleks töötada mitte ainult perekondlikud sekkumised, vaid ka vanemate sekkumised. • Poliitikamuutused riiklikul ja Euroopa tasandil	• Vägivalla ohvriks langenud emad ei saa vanemlikku haridust • Probleemid riiklike sekkumiste kohandamisel rahvusvahelisel tasandil • Väike spetsialiseerunud personal

isa 2: Head tavad ja SWOT-analüüs Ida- ja Kesk-Euroopas

Programmi/ sekkumise nimetus	Vastutava organisatsiooni/tee nistuse nimi ja riik/asukoht	Tegevusvaldkond/ Temaatika	Projekti ajalugu (algus ja areng ning strateegiline kontekst)	Üldine kirjeldus (eesmärgid, meetmed, põhijooned ja probleemid, organisatsioon, abisajaad, partnerid, eelarve, rakendamise periood jne).	Tulemused, mõju
1. ÜPP programm	Lapsevanemate ühing samm- sammult (läbi viidud Horvaatias, programm algelt USAst)	Lastekaitse Laste väärkohtlemise esmane ennetamine	CAP sai alguse 1978. aastal Columbusis, Ohio osariigis, USA-s. Rahvusvaheline Vägivalla Ennetamise Keskus - ICAP, mis loodi 1985. aastal, on laiendanud programmi enamikku USA osariikidesse ja 18 riiki üle maailma, millest üks on 1999. aastast ka Horvaatia. PA Step by Step on ICAPi piirkondlik koolituskeskus Horvaatias. CAP programmi eesmärgid on järgmised: 1) vähendada laste haavatavust ja nende kokkupuudet erinevate vägivallavormidega, õpetades neile	-Programm laste väärkohtlemise esmaseks ennetamiseks koolieelses ja koolieelses eas, õpetab ennetusoskusi seksuaalse väärkohtlemise korral. -Programmil on õppekava ja arvukad kaasnevad materjalid.	Tänapäevaks on programmi kaasatud 24 272 pedagoogi, 73 628 lapsevanemat ning 117 228 noort ja last.

			tõhusaid ennetusstrateegiaid. 2) Julgustada kohalikku kogukonda aktiivselt propageerima vägivalla ennetamist ühiskonnas. 3) Julgustada haridusasutusi võtma kasutusele süsteemne lähenemine laste vastu ja laste seas toimuva vägivalla esmane ennetamine.	-Programmi versioonid: eelkooliealine, põhi-, teismeline ja CAP arenguhäiretega lastele.	
2. Koos kasvamine	UNICEF (Horvaatia, Bosnia ja Hertsegoviina ning Bulgaaria)	Vanemate haridus	Vanemluse toetamise keskus "Growing Up Together" loodi 2013. aastal. Samanimelise programmi peamine eesmärk on luua stimuleeriv ja võimestav keskkond, kus lapsevanemad koos töötubade juhtide ja teiste lapsevanematega: -vahetada mõtteid selle kohta, kuidas nad elavad lapsevanemaks olemist, -saavad end vanematena paremini tundma, -saavad aru, kuidas nad oma lapsega suhtlevad, ja -õppida teisi võimalikke viise lapse kasvatamiseks.	Veebipõhine lapsevanemate platvorm Tasuta lapsevanemate kursused	-Rakendatakse lasteaedades, ühendustes ja perekeskustes 77 Horvaatia linna sotsiaalhoolekandekeskustes. -Lapsed kasvavad varasest east alates üles toetavas perekeskkonnas ja kasutavad oma õigust saada vanemlikku hoolitsust oma huvides, samas kui nende vanemad tarbivad õigust saada asjakohast toetust oma vanemlike kohustuste täitmisel.

3. Lapsesõbraliku linna algatus	UNICEF (Valgevene, Ukraina, Poola, Ungari, Bulgaaria, Horvaatia, Sloveenia ja Austria).	Laste õigused	Algatuse käivitasid 1996. aastal UNICEF ja UN-Habitat, et täita ÜRO teisel inimasustuse konverentsil (Habitat II) vastu võetud resolutsiooni, mille eesmärk on muuta linnad elamisväärteteks kohtadeks kõigile. Lapsesõbralik linn on linn, linn, kogukond või mis tahes kohaliku omavalitsuse süsteem, mis on pühendunud laste elujärje parandamisele oma jurisdiktsioonis, rakendades nende õigusi, mis on sätestatud ÜRO lapse õiguste konventsioonis. Praktikas on see linn, linn või kogukond, kus laste hää, vajadused, prioriteedid ja õigused on lahutamatu osa riiklikust poliitikast, programmidest ja otsustest.	-Toetab kohalikke omavalitsusi lapse õiguste konventsiooni rakendamisel oma kohalikus jurisdiktsioonis, muutes need õigused praktilisteks, sisulisteks ja mõõdetavateks tulemusteks laste, sealhulgas lastepõgenike, siserändajate ja riigisisest ümberasustatud isikute jaoks.	-See on linn, alevik või kogukond, kus laste hää, vajadused, prioriteedid ja õigused on lahutamatu osa avalikust poliitikast, programmidest ja otsustest.
4. Child Protection Hub/The Child Hub Academy ²	Terre des Hommes (rahvusvaheline) Bulgaaria, Tšehhi Vabariik, Eesti, Saksamaa, Ungari, Läti, Leedu, Poola,	Lastekaitse, õigusemõistmine e-õppe kursused: 1. laste osalemine. 2. järelevalve	Terre des hommes (Tdh) ja tema partnerite poolt 2015. aastal algatatud ChildHub annab spetsialistidele võimaluse õppida, propageerida ja teha koostööd ning saavutada rohkem, kui nad	Lastekaitsekeskus on piirkondlik algatus, mis edendab Kagu-Euroopa lastekaitsetavade ja	Positiivne mõju üle 500 000 lapse ja nende perede elule

² <https://academy.childhub.org/local/staticpage/view.php?page=aboutus#>

	Rumeenia, Slovakkia, Sloveenia.	3.multidistsiplinaarne lastekaitse ja neljas 4.laste osalemise praktika edendamine töös lastega, keda mõjutab või keda ohustab seksuaalvägivald.	suudaksid üksi saavutada. See vabastab tuhandete lastekaitsetöötajate potentsiaali, pakkudes uuenduslikke teenuseid, sisu ja vahendeid, mis aitavad neil saavutada positiivseid muutusi laste heaks. ChildHubi eesmärk on tugevdada koostööd ja innovatsiooni võitluses laste väärkohtlemise, inimkaubanduse ja ärakasutamise vastu Kagu-Euroopas.	-poliitika pidevat parandamist osalusel põhineva lähenemisviisi ja praktikate kogukonna kaudu. See interaktiivne platvorm toob kokku lastekaitsetöötajad Euroopast ja mujalt, kus me vahetame kogemusi ja teadmisi, õpime üksteiselt, pakume ja saame tuge.	
5. UNICEFi lapsevanemate programm ³	UNICEF, HoltS, riiklik haridusministeerium Rumeenia	Vanemate haridus Veebipõhine lapsevanemate platvorm Tasuta lapsevanemate kursused	Koos ametiasutuste ja valitsusväliste organisatsioonidega on nad alates 2010. aastast arendanud vanemahariduslikke tegevusi kõikidele vanuserühmadele. See heade tavade kogum, mis on välja töötatud UNICEFi projektide "Tule kooli" kampaania raames.	Tugevdada vanemlike oskusi, et edendada: vanemate ja laste vahelist lugupidavat ja armastavat suhtlemist; vanemate ja laste julgustamist ja õppimisvõimalusi;	UNICEF Rumeenias, HoltIS ja haridusministeerium töötasid välja platvormi www.educatieparentala.ro , mis jälgib ja tagab kvaliteedistandardid ja eetika. Programmis osaleb üle 800 pedagoogi ja enam kui 31 000

³ <https://www.unicef.org/romania/parenting-programme-romania>

			UNICEF on teinud koostööd kolme ministeeriumi (töö- ja sotsiaalõiguse ministeeriumi - riikliku lapse õiguste kaitse ja lapsendamise ameti (ANPDCA), tervishoiuministeeriumi ja haridusministeeriumi), valitsusväliste organisatsioonide ja ülikoolidega, et töötada välja riiklik vanemahariduse strateegia. Selle eesmärk on tagada, et kõik Rumeenia lapsevanemad saaksid juurdepääsu nende tundidele ja et nende lapsed saaksid kogu toetuse, et areneda.	vanemate ja laste vahelist jagamist ja abistamist; kaitset füüsiliste ohtude eest, piisavat toitumist ja tervishoiuteenuseid. Samuti toetab see lapsi: iseseisvuse arendamisel; vastutuse võtmisel ja arukate valikute tegemisel; osalemisel tegevustes, mis toetavad nende arengut ja tervislikku enesehinnangut; võimalusel jälgida ja suhelda positiivsete rollimudelitega ning arendada kultuurilist identiteeti.	lapsevanemat ja hooldajat Rumeenias said toetust vanemate kursuste kaudu.
--	--	--	---	--	--

6. Esimesed aastad Esimene prioriteet kampaania ⁴	EuroChild ja rahvusvaheline Step By Step assotsiatsioon Kampaania riiklikud koordinaatorid on: Pomoc Deci (Serbia), Plataforma de Infancia (Hispaania), Fundação Nossa Senhora do Bom Sucesso (Portugal), Lastekaitse Keskliit (Soome), Family, Child, Youth Association (Ungari), Child Rights Alliance (Iirimaa), For Our Children Foundation ja Trust for Social Achievement (Bulgaaria), Step by Step Center for	Varajase lapsepõlve areng Sotsiaalkaitse ELi poliitika ja rahastamine	Kampaania First Years First Priority käivitati 15. detsembril 2020 (13:30 - 14:30, Kesk-Euroopa aja järgi), ZOOMi kaudu. Eurochild ja Rahvusvaheline Step by Step Assotsiatsioon (ISSA) käivitasid koostöös Euroopa Rahvatervise Liidu (EPHA) ja Romade Haridusfondiga (REF) üleeuroopalise kampaania varajase lapsepõlve arengu kohta, mida toetavad Avatud Ühiskonna Fondid (OSF). Kampaania "Esimesed aastad prioriteediks" eesmärk on luua tugev Euroopa Liidu ja liikmesriikide tasandil ECD eestkõnelejate ühendus, et tagada, et ECD jääks poliitilises tegevuskavas tähtsale kohale.	Riiklikul ja ELi tasandil ECD eestkõnelejate kogukonna loomine Teadlikkuse tõstmine Euroopa koolieelse lasteasutuse kohta ning tugeva tõendusmaterjali kogumine ja levitamine. Kampaania prioriteediks on lapsed alates sünnist kuni 6. eluaastani, pöörates erilist tähelepanu: lapse esimese 1000 päeva jooksul; kõige haavatavamad lapsed (romade ja	propageerida väikelaste arengu seadmist prioriteediks riiklikus poliitikas, et tagada igale 0-6-aastasele lapsele Euroopas õiglane algus elus.
--	---	--	---	--	---

⁴ <https://firstyearsfirstpriority.eu/the-campaign/>
<https://www.eurochild.org/event/first-years-first-priority-campaign-launch/>

	Education and Professional Development (Rumeenia), Ensemble pour l'Éducation de la Petite Enfance (Prantsusmaa).			rändrahva lapsed, puuetega lapsed, sisserrändajate ja pagulaste lapsed, lapsed, keda ähvardab asendushooldus või kes on asendushoolduses, ning äärmises vaesuses elavad lapsed). Kampaania toimub 9 riigis üle Euroopa (Bulgaaria, Ungari, Prantsusmaa, Soome, Iirimaa, Portugal, Serbia, Hispaania, Rumeenia) riiklike koordinaatorite juhtimisel, kes aitavad luua laiaulatuslikke riiklike partnerite koalitsioone tugevamate	
--	--	--	--	--	--

				kampaaniate läbiviimiseks riiklikul tasandil.	
7. Euroopa perede tugivõrgustik (EuroFam-Net) ⁵	COFACE Families Europe edendab perekondade ja nende liikmete heaolu, tervist ja turvalisust muutuvast ühiskonnas ning on usaldusväärne üksus perekondade süvalaiendamisel ja perekondade hääle/vajaduste	Laste õigused, perekonna heaolu ja sotsiaalne võrdõiguslikkus	2019. aastal käivitatud EuroFam Net võtab ette nelja-aastase tegevusprogrammi, mida rahastab Euroopa teadus- ja tehnoloogiakoostöö (COST) programm (COST meede nr 18123). EuroFam-Net COST-meetme raames: Töötada välja uuenduslik kontseptuaalne raamistik pere	Kontseptuaalne raamistik pere toetamise uuringutele, poliitikale ja praktikale Kaasamine ja levitamine kõigi sidusrühmade seas - pere toetamise kättesaadavuse ja	Noored ja pered

⁵ <http://www.coface-eu.org/about-2/what-is-coface-families-europe/>
<http://www.coface-eu.org/european-family-support-network/>

	väljendamisel ELis ja väljaspool seda.		toetamise uuringute, poliitika ja praktika jaoks. Töötada välja tõenduspõhised ressursid perede toetamise poliitika ja praktika jaoks. Arendada kutseoskusi ja koolitusraamistikke perede tugiteenuste ja praktika jaoks. Võtta vastu multidistsiplinaarne lähenemisviis, mida toetavad kohustused laste õiguste, sotsiaalse heaolu ja metoodiline mitmekesisus. Edendada kõigi sidusrühmade - sealhulgas noorte - laialdast kaasamist ja levitamist. ja peredele endile, et parandada perede toetamise kättesaadavust ja tõhusust.	tõhususe parandamine	
--	--	--	---	----------------------	--

8. Dr. Thomas Gordon' Vanemate tõhususe koolitus (P.E.T.) ⁶	Gordon Training International (GTI), mille peakorter asub Solana Beachis, Californias, on ülemaailmselt tuntud inimsuhete koolitusorganisatsioon.	Õpetatud emotsionaalse intelligentsuse oskused Vastupidavuse suurendamine Sisemine, sisemine motivatsioon ja eetilise Laps tegutseb teistega arvestamata Eluaegne suhe arenenud Oskused, mis on ülekantavad kõikides suhetes	GTI asutas 1962. aastal dr Thomas Gordon, kolmekordne Nobeli rahupreemia nominent, kes on kõige paremini tuntud oma vanemate efektiivsuse koolituse (P.E.T.) ja juhtide efektiivsuse koolituse (L.E.T.) programmide poolest.	P.E.T. tund koosneb lühikestest loengutest, demonstratsioonidest, töövihiku harjutustest, rollimängudest, paljudest ja paljudest juhendamistest, mõningatest kodutöödest ja aruteludest väikestes rühmades.	Programm, mis pakub lapsevanematele konkreetseid suhtlemis- ja konfliktilahendusoskusi, mis on vajalikud tõhusa suhte loomiseks ja säilitamiseks lapsega igas olukorras.
---	---	--	--	---	--

⁶<https://www.gordontraining.com/parent-programs/parent-effectiveness-training-p-e-t/>
<https://www.gordontraining.com/who-we-are/>

9. Triple P - Positiivse vanemluse programm	Vt eespool	Vt eespool	Vt eespool	Vt eespool	Vt eespool
---	------------	------------	------------	------------	------------

TUGEVUSED	NÕRKUSED
• Vanemate erinevatele vajadustele kohandatud sekkumised • Tasuta lapsevanemate kursused • Juurdepääs veebipõhisele lapsevanemate platvormile • Meetmed Euroopa, riiklikul ja kohalikul tasandil • Koolitused, mis aitavad peredel ja spetsialistidel arendada erinevaid oskusi • Spetsialiseeritud töötajad • Rahvusvaheliste organisatsioonide poolt usaldatud lapsevanemate sekkumised	• Vägivalla ohvriks langenud emadele ei ole programme. • Mõned programmid keskenduvad pigem imikutele ja väikelastele kui vanemaharidusele.
VÕIMALUSED	UHKAD

• Vägivalla ohvriks langenud emadele mõeldud programmid peaksid olema kavandatud • Poliitikamuutused riiklikul ja Euroopa tasandil • Tuleks kasutada programmi arvukaid kaasnevaid materjale. • Kohalikud omavalitsused peaksid kaitsma laste õigusi • Sekkumiste puhul võib kasutada erinevaid rakendusmehhanisme ja neid võib pakkuda paljudes erinevates keskkondades.	• Vägivalla ohvriks langenud emad ei saa vanemlikku haridust • Paljudel vanematel on juurdepääs oma lastele mõeldud tugiteenustele, kuid mitte vanemaharidusele.
--	---

Lisa 3: Head tavad ja SWOT-analüüs Põhja-Euroopas

Programmi/ sekkumise nimetus	Vastutava organisatsiooni/teeni stuse nimi ja riik/asukoht	Tegevusvaldkond / Temaatiline	Projekti ajalugu (algus ja areng ning strateegiline kontekst)	Üldine kirjeldus (eesmärgid, meetmed, põhijooned ja probleemid, organisatsioon, abisaajad, partnerid, eelarve, rakendamise periood jne).	Tulemused, mõju
1. Lapse arenguprogra mm (ICDP)	2019. aastal oli ICDP esindatud 46 riigis, sealhulgas kõigis Skandinaavia riikides.	ICDP programmi lähtepunktiks on uurida koos hooldajatega, kuidas nad näevad oma lapsi, edendades positiivset pilti oma lapsest ja mõtiskledes oma rolli üle hooldajana. ICDP psühhosotsiaalse sekkumise programmi eesmärk on parandada ja rikastada hooldajate ja nende laste	Lapse arengu programm (ICDP) alustas oma koolitusprogrammi arendamist 1985. aastal, organisatsioon asutati 1992. aastal Norras eesmärgiga töötada laste ja noorte arengu nimel. 2019. aastal oli ICDP esindatud 46 riigis. Kõigis Skandinaavia riikides on ICDP jätkuvalt tugevalt esindatud.	ICDP on universaalne ennetusprogramm, mida pakutakse lapsevanematele rühmades. Keskendutakse vanemate ressurssidele ja vanemate rolli omandamisele. Programmi peamine eesmärk on tugevdada vanemate järelevalve kaudu perekondlikke tingimusi lapse arenguks. Rühmi juhivad sertifitseeritud juhendajad. ICDP lähenemisviis põhineb ideel, et kõige paremini saab lapsi aidata, kui aidata laste hooldajat. Aju normaalne füüsiline areng sõltub hooliva täiskasvanu ja kasvava lapse vahelisest õigest suhtlusest. Normaalsetes tingimustes toimub selline õppimine loomulikult. Kui aga perekonnad on sotsiaalsete muutuste, rände, katastroofide, vanemate kaotamise või tõsise puuduse ja emotsionaalse šoki tõttu tuimestunud, siis	2014. aastal uuriti ICDP programmi pikemaajalist mõju lapsevanematele, kes otsivad püsivaid muutusi 6-12 kuud pärast programmi. ICDP programmis osalenud mittekliiniline hooldajate rühm ja mittekliiniline võrdlusrühm täitsid küsimustikke lapsevanemaks olemise, psühhosotsiaalse toimimise ja lapse raskuste kohta kolmel korral: enne, programmi lõpetamisel ja 6-12 kuud pärast

		vahelisi suhteid. ICDP-koolituse ülesanne on teadvustada, suurendada kogukonna liikmete või olemasoleva lastehooldussüste emi liikmete pädevust ja usaldust, et mõne aja pärast tagasi tõmbuda ja anda projekt üle kohalikele ressursihalduritele. Eesmärk on tuua pinnale hooldajate sisemised ressursid, luues sooja inimliku keskkonna, kus inimesed tunnevad end		see hoolitsus sageli katkeb ja seda tuleb oskusliku abi abil taaselustada.	ICDP programmi. Analüüsiti tulemuste muutusi aja jooksul. Võrreldes võrdlusrühmaga paranesid 6-12 kuud pärast programmi lõpetamist märkimisväärselt ICDP-rühma tulemused lapsevanemaks olemise mõõtmisel, vähenes üksindus ja paranes enesetõhusus. ICDP-rühm teatas ka, et nende lapsed kulutasid oluliselt vähem aega televisioonile ja arvutimängudele ning et nende lastel oli vähem raskusi. Peamised positiivsed mõjud püsisid aja jooksul, kuid mõnevõrra madalamal tasemel, mis toetab ICDP kui üldise
--	--	---	--	---	---

		vabalt, et end väljendada, mõtiskleda, uurida, katsetada, katsetada uusi suhtlemisviise ja jagada isiklike kogemusi. ICDP programmi läbiviijat on koolitatud kasutama teatavaid pedagoogilisi põhimõtteid seoses hooldajatega, kellega ta töötab.			vanemlusprogrammi rakendamist kogu kogukonnas. Järeldatakse, et esialgse kasu säilitamiseks ja suurendamiseks tuleks kaaluda intensiivsemat koolitust koos järelkoolitustega. ⁷
2. Vanemate juhtimiskoolit	Island	Lapse käitumine ^{ur}	Programm töötati algselt välja 1960.	Parent Management Training-Oregoni mudel (PMTO [®]) on tõenduspõhise ravi	Põhilised lapsevanemate

⁷ https://www.researchgate.net/publication/265074802_The_long-term_effectiveness_of_the_International_Child_Development_Programme_ICDP_implemented_as_a_community-wide_parenting_programme

us - Oregoni mudel		probleemid; perekondlik protsess	aastate keskel Gerald R. Pattersoni poolt. Tegemist on sotsiaalse interaktsiooni mudeliga, mis on kohandatud tõsise käitumise jaoks. ^{ur} probleemidele. Selle keskne uskumus on, et vanemad on oma laste parimad õpetajad. Rakendusstrateegia on järgmine: Õpetada terapeute õpetama vanemaid lapsi õpetama. Seda kirjeldatakse ka kui tugevustel põhinevat, aktiivset ja lõbusat. ⁸	staatusega teooriapõhiste vanemlusprogrammide kogum. Lapsevanemad, kes on eeldatavalt muutuste elluviijad, õpivad põhilisi vanemluspraktikaid, eelkõige oskuste julgustamist, piiride seadmist, jälgimist/järelevalvet, inimestevahelist probleemide lahendamist ja positiivset kaasamist. Sekkumine ennetab ja parandab tõhusalt laste käitumisprobleeme, asendades sunniviisilise suhtlemise positiivsete vanemlike tavadega. PMTO on tõhus meetod laste käitumisprobleemide raviks Põhja-Euroopa kultuuris ja annab tööendeid meetodi edukaks rakendamiseks Islandi kogukondlikes keskkondades. ⁹	praktikad: Julgustamine; probleemide lahendamine; piiride seadmine; järelevalve/järelevalve; positiivne vanemlik kaasamine. Peamised tugitegevused: Suunamine; emotsioonide reguleerimine; aktiivne suhtlemine.
--------------------	--	----------------------------------	---	---	---

⁸ <https://www.sunflowerhealthplan.com/content/dam/centene/sunflower/pdfs/PMTO-ECHO.pdf>

⁹ <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/25410965/>

3. Triple P - Positiivse vanemluse programm	<i>Vt eespool</i>	<i>Vt eespool</i>	<i>Vt eespool</i>	<i>Vt eespool</i>	<i>Vt eespool</i>
4. Õe-perekonna partnerlus ¹⁰	Norra	Aidata esmakordselt lapsevanematel edu saavutada.	Õde-perekonna partnerlus annab esmakordselt emadele võimaluse muuta oma elu ja luua parem tulevik nii endale kui ka oma lapsele. Enam kui nelja aastakümne jooksul on uuringud järjekindlalt tõestanud, et õde-perekonna partnerlus saavutab oma kõige olulisemad eesmärgid: laste tervise ja turvalisuse säilitamine ning	Programm toimib nii, et spetsiaalselt koolitatud meditsiiniõed külastavad regulaarselt noori tulevasi esmakordselt emasid, alustades raseduse alguses ja jätkates kuni lapse teise sünnipäevani. Esialgsed emad saavad kasu, sest nad saavad hooldust ja tuge, mida nad vajavad terve raseduse tagamiseks. Samal ajal arendavad uued emad tihedat suhet meditsiiniõega, kellest saab usaldusväärne allikas, kellele nad võivad toetuda nõuannete saamiseks kõigis küsimustes, alates lapse turvalisest hooldamisest kuni nende mõlema stabiilse ja turvalise tuleviku tagamiseks vajalike sammude astumiseni.	Norras pakuvad omaavalitsused selliseid programme nagu PMTO (Parent Management Training, Oregoni mudel) või Triple P, et parandada vanemate oskusi, et vältida käitumisprobleemide suurenemist. Mõnedel programmidel, nagu Õe perekondlik partnerlus (mida praegu katsetatakse Norras), on üldine eesmärk parandada riskiperede elutingimusi ja ennetada laste suboptimaalset arengut kogu maailmas.

¹⁰ <https://www.nursefamilypartnership.org/>

			emade ja imikute elu parandamine.		Vanemaid teavitatakse olemasolevatest programmidest, kui nad võtavad ühendust tervisekeskuste, hoolekandeteenuste ja tervishoiuteenuste pakkujatega ning teave on kättesaadav internetis. ¹¹
--	--	--	-----------------------------------	--	---

¹¹ http://archive.isotis.org/wp-content/uploads/2018/06/ISOTIS_D3.2-Inventory-and-Analysis-of-Promising-and-Evidence-based-Parent-and-Family-Focused-Support-Programs.pdf , lk 67

TUGEVUSED	NÕRKUSED
• Programmid, mis toimivad kultuuride, sotsiaalmajanduslike rühmade ja erinevate perestruktuuride vahel. • Pikaajaline positiivne mõju, millest on teatatud küsimustike kaudu • Aastaid edukalt toiminud programmid • Spetsiaalselt koolitatud töötajad ja sertifitseeritud juhendajad • Teenistuste vaheline koostöö • Teooria ja tõenduspõhised programmid • Uuenduslikud ideed ja lähenemisviisid	• Vägivalla ohvriks langenud emadele ei ole programme. • Paljud programmid keskenduvad ainult lapse käitumisprobleemidele. • Mõnda programmi pakutakse vanematele ainult sünni hetkeks ja lapse esimese kahe eluaasta jooksul.
VÕIMALUSED	UHKAD
• Vägivalla ohvriks langenud emadele mõeldud programmid peaksid olema kavandatud • Intensiivne koolitus koos järelkoolitustega võib suurendada esialgset kasu • Need programmid võivad parandada riskiperede elujärge. • Need programmid võivad suurendada vanemate oskusi ja lapse potentsiaali.	• Vägivalla ohvriks langenud emad ei saa vanemlikku haridust • Mõned programmid on tõhusad ainult Põhja-Euroopa kultuuris. • Sotsiaalsed ja emotsionaalsed muutused tekitavad vajaduse oskuslikuma abi järele

Lisa 4: Head tavad ja SWOT-analüüs Lõuna-Euroopas ja Briti saartel

Programmi/ sekkumise nimetus	Vastutava organisatsiooni/teenistuse nimi ja riik/asukoht	Tegevusvaldko nd/ teema:	Projekti ajalugu (algus ja areng ning strateegiline kontekst)	Üldine kirjeldus (eesmärgid, meetmed, põhijooned ja probleemid, organisatsioon, abisaajad, partnerid, eelarve, rakendamise periood jne).	Tulemused, mõju
1. DAPHNE projekt "Raising a Child through Prison Bars" ¹² : "Raising a Child through Prison Bars" ("Lapse kasvatamine läbi vangla trellide")	Juhtiv organisatsioon: Laste Tervishoiu Instituut, vaimse tervise ja sotsiaalhoolekande osakond, laste väärkohtlemise ja hooletussejätmise uurimise ja ennetamise keskus: Bulgaaria, Kreeka , Rumeenia Partnerid: 1) Babes-Bolyai Ülikool, sotsioloogia ja sotsiaaltöö teaduskond, sotsiaaltöö osakond, 2) SWU - South-West	Sooline vägivald, Seksuaalne vägivald, Vägivald perekonnas	Enamik Euroopa naisvangidest on emad ja märkimisväärne osa neist on oma laste ainus hooldaja. Asjaolu, et nad on juba enne vangistust kannatanud sotsiaalse tõrjutuse ja väärkohtlemise all, võib viia vanemlike võimete halvenemiseni. Lisaks sellele võib vanema vangistus olla	Projekti sihtrühmadeks on naisvangid (vangistatud emad, vangistatud rasedad naised), vangistatud vanemate lapsed (vanglates elavad väikelapsed, väljaspool vanglaid elavad kuni 18-aastased lapsed) ja naistevanglate teaduspersonal (sotsiaaltöötajad, psühholoogid, tervisekülastajad, arstid jne) ning tegevuspersonal. Projekti otsesed abisaajad on vangistatud emad, rasedad kinnipeetavad, vangistatud vanemate lapsed, kes osalevad	Projekti väljaanded ja väljundid on järgmised: Väljaanded: 1) Raising a Child through Prison Bars: A manual for professionals, 2) Step- by-step guide for facilitating a mothers' support group in prison, 3) Step-by- step guide for facilitating a child's support group, 4) Voldik vangistatud

¹² <http://mothers-in-prison.eu/>

	University "Neofit Rilski", 3) EAVN - Euroopa vägivallavastane võrgustik.		tõsised tagajärjed lapse arengule ja vaimsele tervisele. Vangistatud vanemate lastel on ka suurem oht jääda kodutuks, sattuda kinnipidamisasutusse või vangi, samuti puutuvad nad ebapiisava vanemliku järelevalve tõttu kokku väärkohtlemisega.	tugirühmades, ja vanglas elavad lapsed. Projekti kaudsed kasusaajad on igas vanuses lapsed, kes saavad kasu oma ema paranenud vanemlike oskuste kaudu, ning nende perekonnad. Projekti eesmärgid on järgmised: -toetada vangistatud emasid ja tulevasi emasid, et nad saaksid toime tulla oma väärkohtlemise kogemustega ja täita oma vanemlikku rolli võimalikult tõhusalt. -ennetada laste väärkohtlemist ja hooletussejätmist ning võidelda nende vastu, pakkudes vangistatud vanemate lastele toetust, et katkestada vägivallatsüklid ja suurendada laste vastupanuvõimet. -koguda andmeid, et kaardistada vangistatud emade populatsiooni demograafiliste	emadele, 5) Voldik vangistatud vanemate lastele, 6) Elektrooniline väljaanne - CD, mis sisaldab kõiki eespool nimetatud väljaandeid kõikides keeltes ja 7) Artikkel, mis on esitatud avaldamiseks ühes teadusajakirjas. Uurimisväljundid: 1) andmed vangistatud naiste laste arvu kohta Kreekas, Bulgaarias ja Rumeenias ning nende vanemliku rolliga seotud vajaduste kohta, 2) andmed, mis mõeldavad laste väärkohtlemist ja hooletusse jätmist, lähisuhtevägivalda,
--	---	--	---	---	--

				andmete, vajaduste ja probleemide, vangistatud emade lähisuhtevägivalla kogemuse, vangistatud vanemate laste vaimse tervise, samuti laste väärkohtlemise ja kiindumusstiili kohta nii vangistatud emade kui ka vangistatud vanemate laste puhul. Oodatavate tulemuste hulka kuuluvad vangistatud vanemate laste vastupidavuse ja funktsionaalsuse suurendamine, vangistatud emade vanemlike oskuste parandamine, ema-lapse suhete tugevdamine, vanglapersonali oskuste parandamine ja teadlikkuse tõstmine. Projekti alguskuupäev: 01/12/2009 ja projekti lõppkuupäev: 01/12/2012	ahistamise ohvriks langemist ja toimepanemist, vaimset tervist ja kiindumusstiili Kreeka, Bulgaaria ja Rumeenia laste ja naisvangide puhul ning 3) nelja keelde tõlgitud küsimustikud laste väärkohtlemise ja hooletusse jätmise, lähisuhtevägivalla, ahistamise ohvriks langemise ja toimepanemise, vaimse tervise ja kiindumusstiili mõõtmiseks laste ja täiskasvanute puhul. Võimekuse suurendamise väljundid: 1) Riiklike töörühmade koolitus: Üks koolitajate
--	--	--	--	--	--

				Rahastamine: Projekti "Lapse kasvatamine läbi vangla trellide" kaasrahastavad Euroopa Komisjoni DAPHNE III programm (80%) ja partnerorganisatsioonid (20%).	koolitusseminar, 2) kaheksa naistevangla teaduspersonali koolitus: 10 seminari ja 3) naistevanglate tegevuspersonali teadlikkuse tõstmine: 13 kursust (kui see on võimalik) kaheksas vanglas. Sekkumise väljundid: 1) emade tugirühmad, 2) laste tugirühmad, 3) peresidemeid loovad tegevused - eripäev: võimaluse korral kaheksas vanglas ja 4) kolm näitust peresidemeid loovate tegevuste loomingutega. Muud väljundid: 1) üks Kreekas korraldatud konverents, 2)
--	--	--	--	--	---

					projekti veebileht, 3) neli juhtimiskohtumist, 4) lõpparuanne, 5) välishindamisaruanne ja 6) kuus koondaruannet iga riigi kohta.
2. Ελάνη - Δίκτυο Υποστηριζόμενων Υπηρεσιών ΣΠΑΒΟ (Elani - Perevågivalla ennetamise ja käsitlemise ühingu (SPAVO) toetatud teenuste võrgustik). ¹³	Perevågivalla ennetamise ja käsitlemise ühing Küpros	Sooline vägivald, Vägivald perekonnas	Selle programmi eesmärk on pakkuda varjupaikades elavatele lastele olulisi võimalusi. Seetõttu võiksid nad tunda end tähtsana, pädevana ja võrdväärse teiste lastega, kes elavad stabiilsemas perekonnas.	Eesmärk: Perevågivalla tõttu varjupaikades viibivate laste meditsiiniliste, haridus- ja vaba aja veetmise vajaduste rahuldamine. Seda ennetusprogrammi rahastab täielikult Küprose riiklik sõltuvusasutus (NAAC) ja seda rakendab perevågivalla ennetamise ja käsitlemise ühing (SPAVO).	Programm täidab ennetavat eesmärki ning pakub tuge ja külalislahkust naistekodudes majutatud lastele.

¹³ <https://www.naac.org.cy/el/adeiodotimena-proliptika-programmata>

				Programmi sihtrühmaks on SPAVO naiste varjupaikades majutatud naised ja nende alaealised lapsed, kuna nad on vahetus ohus perekondlikus kontekstis. Programm toimus 2020. aastal ja seda rakendati Nikosia piirkonnas eesmärgiga katta SPAVO varjupaikades majutatud laste meditsiini- ja vaba aja veetmise vajadused.	
3. Positiivsed vanemlikud sekkumised: Incredible Years ¹⁴	Tšehhi Vabariik, Taani, Eesti, Soome, Iirimaa, Malta, Madalmaad, Norra, Portugal, Sloveenia, Rootsi ja Ühendkuningriik.	Lapse arengu toetamine lapsevanemaid kaasavate tegevuste kaudu	Incredible Years sari koosneb mitmest omavahel seotud, terviklikust ja arengupõhisest programmist, mis on suunatud vanematele, õpetajatele ja lastele. Koolitusprogrammid lähtuvad	Incredible Years'i kaudu saavad lapsevanemad abi, et nad suudaksid edukalt rahuldada oma laste sotsiaalseid ja emotsionaalseid vajadusi.	1) Positiivse vanemluse edendamine 2) Lapse käitumisprobleemide ravimine ja 3) Karmide või kuritarvitavate vanemlike käitumisviiside

¹⁴<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1251&langId=en&reviewId=204>

			arenguteooriast, mis käsitleb mitmete üksteist mõjutavate riski- ja kaitsetegurite rolli käitumisprobleemide kujunemisel. Programmid on välja töötatud nii, et need toimiksid koos, et edendada emotsionaalset, sotsiaalset ja akadeemilist pädevust ning ennetada ja ravida väikelaste käitumis- ja emotsionaalseid probleeme.		vähendamine või ennetamine.
4. L.E.I. ¹⁵ perevägivaldavastane projekt	ActionAid Itaalia, projektijuht, Itaalia.	Koduvägivalla ohvriks langenud naiste majandusliku	Projekt lähtub riikliku statistikaameti 2014. aastal algatatud uuringust, mille kohaselt on umbes	Projekti üldeesmärk on edendada vägivaldsetest olukordadest või suhetest väljunud naiste majanduslikku iseseisvust. Lisaks sellele	Väljundid: -Naised osalevad kursustel, mis optimeerivad nende

¹⁵ https://morethanprojects.actionaid.it/it/projects/lei/?fbclid=IwAR2fr_l1mw5_yeDwRyLZDdUEBYyK4nKQs9t6KJoHU9mVT7kO9IV3kV7ALrU

Töölane mõjuvõimu suurendamine ja majanduslik sõltumatus (Itaalia akronüüm: Lavoro, Empowerment, Indipendenza)	Projekt viidi läbi Lombardias, Itaalias.	sõltumatuse edendamine. Eesmärk on anda neile teoreetilisi ja praktilisi vahendeid, et hõlbustada nende sisenemist tööturule.	31,5% 16-70aastastest naistest Itaalias kogenud seksuaalset või füüsilist vägivalda. Sageli vastutavad vägivalla eest partnerid. Enamik naisi on sunnitud nendesse suhetesse jääma, sest nad ei ole majanduslikult sõltuvad. Sellele lisandub, et naiste jaoks on raskendatud juurdepääs teatud sektoritele ja seega võimalus oma elu ümber korraldada. Nende punktide ületamiseks võib projekti tegevused kokku võtta järgmiselt:	püütakse anda põhioskusi ettevõtluse loomiseks ja juhtimiseks kui töölase konkurentsivõime valdkonnaks. Rakendusperiood on olnud 01/03/2018 - 31/03/2019 ja hõlmab: Otsesed adressaadid: -22 Vägivalla kogenud naised; Kaudsed adressaadid: -Kasutatud naiste sugulased; Sidusrühmad: -Vägivallavastased keskused; -Eraettevõtjad; -Eraettevõtjad; Osalevad partnerid on järgmised: -Naiste maja;	töölase konkurentsivõimet; -Naised suurendavad oma mõjuvõimu tunnet; Tulemused: -Naised saavad kasulikke oskusi töö leidmiseks; -Osalevad naised tugevdavad oma õmblemisoskusi nii töölaseks kui ka isiklikuks otstarbeks; -Naised suurendavad oma enesehinnangut; -Naised saavad enesekindlust;
--	---	---	--	---	---

			-Kahe rätsepakoolituse kursuse realiseerimine; -Karjäärinõustamise kursuse rakendamine; - - Iseseisvumisvõimalused individuaalsete ja grupikohtumiste kaudu; -Juhendamine individuaalsete ja rühmakohtumiste kaudu; - Iseseisva ettevõtluse kursuse elluviimine;	-Cooperativa I Sei Petali; -Adecco võrdsete võimaluste fond; - Doonorid on eraettevõtted (UPS).	
5. WE GO 2 soolise vägivalga vastu. Naiste majandusliku sõltumatuse tugevdamine kui	Projekti rakendatakse neljas Euroopa riigis - Itaalias, Bulgaarias, Hispaanias ja Kreekas -	Projekti keskseks teemaks on vägivalga ohvriks langenud naiste	Projekt tuleneb Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti (FRA) 2014. aastal läbi viidud uuringust, mille	WE GO 2 loodi vägivalgaolukorrast väljuvate naiste sotsiaalmajandusliku mõjuvõimu suurendamise toetamiseks, mille	Väljundid: -Riigipäraseks protokollid naiste tööhõive kohta;

väljapääs vägivallast. ¹⁶	ning selles osaleb 6 organisatsiooni: ActionAid Itaalia, projektijuht, Itaalia. Sotsiaaluuringute Instituut (IRS), Itaalia. Rel.azioni Positive Società Cooperativa Sociale, Itaalia Sihtasutus Gender Project for Bulgaria (GPF), Bulgaaria. SURT - Fundacio de dones, Hispaania. Karditsa Naiste Keskus (WCK), Kreeka.	toetamine majanduslikul tasandil. Peamised tegevused võib kokku võtta järgmiselt: 1. Koolitus vägivallavastast es keskustes töötavatele spetsialistidele ja sotsiaaltöötajat ele. Teadmiste vahetamine eri institutsioonide vahel.	kohaselt kannatab iga neljas naine (22%) Euroopa Liidus perevägivalla all. Lisaks on vägivalla all kannatavad naised majanduslikult sõltuvad. Vägivallavastased keskused mängivad kesket rolli mis tahes vormis vägivalda kogenud naiste toetamisel, pakkudes psühholoogilist ja füüsilist tuge ainulaadse ja individuaalse tee kaudu.	rakendusperiood kestab 01/12/2018 kuni 31/03/2021 ja mida kaasrahastab Euroopa Liidu programm "Õigused, võrdõiguslikkus ja kodakondsus". Projekti eesmärk on tugevdada ja tugevdada kohalikke ja riiklikke tugisüsteeme naistele heade tavade vahetamise ja võrgustike loomise kaudu avalike, era- ja tööturu sidusrühmade vahel. On kolm tegevussuunda: -Suutlikkuse suurendamine: eesmärk on käsitleda häid tavaid, mis on suunatud majandust toetavatele teenustele neljas projektipartneriigis. -Võrgustike loomine: kohalike süsteemide vastupidavuse	-Vägivallavastaste keskuste töötajate osalemine koos tööandjatega; -Vägivallavastaste keskuste vaheline koostöövõrgustik; -Karjääriplaanide koostamine naistele; Tulemused: -100 naist kaasati töökohtadesse; -100 naist parandasid oma suhteid; -120 spetsialisti parandasid oma oskusi;
--------------------------------------	--	---	---	---	---

¹⁶ https://www.irsonline.it/materiali/WeGO2_Pieghevole_ITA_web.pdf
https://morethanprojects.actionaid.it/it/projects/wego2-indipendenza-economica/?_ga=2.101762884.412808873.1621025543-804041575.1621025543&fbclid=IwAR2wb1OxZr7OU1ZHVDm4_M1Je2kaDahmdqaoURqIXbuu30viMk2LLGMC9dM

		3. Vägivallavastaste keskuste arengukava väljatöötamine. 4. Sotsiaalplaanide väljatöötamine naiste karjääri jaoks. 5. Ettevõtete teadlikkuse tõstmine vägivalla ohvriks langenud naiste toetamisest, arvestades vägivalla tagajärgi. 6. Toetada ettevõtteid, et hõlbustada naisohvrite		tugevdamine, et edendada naiste sotsiaalmajanduslikku mõjuvõimu suurendamist. -Teadlikkuse tõstmine ja otsene tegevus koos ettevõtete ja institutsioonidega: toetada naiste sisenemist tööturule, edendades ettevõtete teadlikkust, koordineerimist ja koostööd vägivalla vastu võitlemisel. Seetõttu on oluline levitada projekti tulemusi erinevate institutsioonide seas. Projekti sihtrühmad võib jagada otsesteks ja kaudseteks sihtrühmadeks. Otseste hulka kuuluvad: - 100 naist, kes tulevad välja vägivaldsetest olukordadest -120 perevägivalla ennetamise ja sellele reageerimisega seotud spetsialisti	-80 ettevõtet koolitati vägivalla teemal; -Projekti tulemused olid kasulikud 27 ELi liikmesriigile, spetsialistidele ja poliitikakujundajatele;
--	--	--	--	--	---

		kaasamist tööturule. 7. Territoriaalsete protokollide koostamine, millesse on kaasatud mitmed osalejad, kes suudavad tagada vägivalda all kannatanud naiste sotsiaalmajandu sliku mõjuvõimu suurendamise. 8. Riiklik ja rahvusvaheline avaldamine, et levitada projekti eesmärgi ja tulemusi.		-80 ettevõtet, sealhulgas kaasatud tööandjad ja töötajad. Kaudsed on järgmised: -Naised, keda toetavad 8 vägivaldavastast keskust -Kutselised ja poliitikakujundajad kohalikul, riiklikul ja ELi tasandil -Projektitegevuses osalevad ELi kodanikud	
--	--	--	--	---	--

6. S.A.R.A. projekt - Vägivallavastase aktiivse võrgustiku toetamine ¹⁷	Fondazione con il Sud, Rooma, Itaalia.	Projekt amis võidelda ja ennetada naistevastast vägivalda Salerno provintsi S9 ja S10 sotsiaälvööndi plaanide omavalitsustes kahe vägivallavastase keskuse tugevdamise kaudu. See sekkumine võimaldab naistel pöörduda teenuste poole, et vabaneda	Projekt tuleneb Maailma Terviseorganisatsiooni analüüsist, mille kohaselt on juba praegu iga kolmas naine vägivalla ohver. Eriti Itaalias on ISTATi analüüsi kohaselt umbes 7 miljonit. Umbes 36% halva tervisega naistest on kannatanud vägivalla all, neist 36,6% on raskete piirangutega. Hinnanguliselt kannatavad puuetega naised kogu maailmas kaks korda suurema tõenäosusega	S.A.R.A. projekt loodi 2018. aastal kaheaastase kestusega tänu Fondazione Sud'i toetusele ja panusele, mille eesmärk on tugevdada meetmeid naistevastase vägivalla nähtuse vastu võitlemiseks Salerno provintsi S9 ja S10 sotsiaälvööndi plaanide omavalitsustes. Eesmärk on tagada, et vägivalla ohvriks langenud naised saaksid sellistest suhetest lahkuda psühholoogilise ja majandusliku tee kaudu, mis soodustab nende ja nende laste iseseisvust. Eesmärk on saavutada lühi- ja pikaajalised muutused asjaomastel territooriumidel konkreetsete meetmete abil, mida saab aja jooksul mõõta.	S.A.R.A. projekti eesmärk on saavutada järgmised tulemused: -Võitlus naiste vastu suunatud diskrimineerimise, vägivalla ja ärakasutamise vastu ning nende vähendamine; -Aktiveerida ja tugevdada territoriaalseid teenuseid, et toetada naisi rasketes olukordades; -kaasamine ja kõige haavatavamate
--	--	--	--	---	--

¹⁷ https://www.differenzadonna.org/en/progetto-s-a-r-a-sostegno-antiviolenza-rete-attiva/?fbclid=IwAR0cYcTzb06CSMwC5UB90tVOZGW4u_Imjrlrcn1ssolyc05Njdee1
<https://www.esperienzeconilsud.it/sara/2020/08/04/presentazione-focus-group-per-donne-con-disabilita/?fbclid=IwAR1FPxbWBPs2IRQ5W2yekoeBVSNPkpHnweijz-EE66kTjVZUGAj7qICYB2c>
https://www.fondazioneconilsud.it/news/9-progetti-la-violenza-genere-al-sud/?fbclid=IwAR23hfBnoC8Klqc2VArzJ3axUo_-wt2C7yvVS5glMV1Gh_-0USckesoLyc

		vägivaldsetest suhetest koos oma lastega. Tegevused hõlmavad: - Vägivallavastaste keskuste võrgustiku loomine -Tervisekontroll ja hariduskoosolekud naiste terviseõiguste edendamiseks; -Vägivalla ohvriks langenud puuetega naistele mõeldud teed;	vägivalla all ja sageli ei usuta neid. Campanias oli 2016. aastal riiklike andmete kohaselt 116-st naistemõrvast 12, st 10,% koguarvust, 90 % juhtudest partneri poolt. S.A.RA projekt soovib tuua muutusi Atena Lucana - Aretusa (Ambito S10) ja Sapri - Iris - Sportello Pierangela (Ambito S9) vägivallavastaste keskuste tugevdamise kaudu. Mõlemad asuvad Salerno provintsis, kuid asuvad transporditeenustest isoleeritud piirkondades, mis	Aretusa ja Irise vägivallavastaste võitluse keskuste tugevdamine on vajalik, et muuta need naistele kättesaadavamaks ning luua otsene seotus institutsiooniliste ja territoriaalsete sidusrühmadega, et nad saaksid tagada naiste turvalisuse. Tegelikult on selle projekti otsesed abisaajad: -Omavalitsused, kus on aktiveeritud vägivallavastased rändkeskused; -Hospitalid, mis kehtestavad naistevastase vägivalla ja võtavad vastu raskete piirangutega inimesi; -Puuetega inimestega tegelevad ühingud ja ühistud; -piirkonna tööandjad teevad koostööd, et tuua naised tööturule;	inimeste mõjuvõimu suurendamine; -Naiste integreerimine tööturule; -Koolitus piirkonna otsesele sihtrühmale; -suhteliste ja afektiivsete pädevuste omandamine õpilastele ja vägivalda kogenud naistele.
--	--	---	---	--	--

		-Orienteerimis- ja saatmiskursused töö ja eluaseme leidmiseks, eelkõige majandusliku iseseisvuse edendamiseks; -Spetsiifilised tööalase orienteerumise teed; -Kupongide aktiveerimine, mille eesmärk on aktiveeriv töökogemus piirkonnas asuvates ettevõtetes;	tekitab vastuvõtivatele naistele raskusi liikumisel. Nad osutasid teenuseid Itaalia, Rumeenia, Ukraina ja Brasiilia rahvusest naistele.	-ühendused, mis on abiks naiste eluasemelahenduste leidmisel; -ASL, politsei, sotsiaalteenused koolituste käivitamiseks; -Koolid teabe- ja teadmussiirde teede rakendamiseks; Kaudsed saajad: -30 vabatahtlikku; -100 Vanemad/pered; -100 õpilast ja 20 õpetajat; -30 Välismaise päritoluga kodanikud; -120 alaealist ja 20 välismaist alaealist; -35 Kolmanda sektori töötajad; (haridustöötajad) -50 Avaliku halduse töötajad; -50 sektori ettevõtjad. Lõplikud saajad:	
--	--	---	---	--	--

		- koolituskursused, mille eesmärk on töölerakendamine, võttes arvesse naiste individuaalset teed; -majanduslik toetus lastega ja lasteta naistele, mis on kasulik kodurendi maksmiseks. -Koolitused ja suhtekoolitused sotsiaal- ja tervishoiutöötajatele, õpetajatele, õiguskaitseorganitele, lapsevanematele ja õpilastele.		-120 naist, kes lahkuvad vägivallaolukorrast; Projektis osalevad järgmised partnerid -Difference Woman MTÜ-de ühendus -Sala Consilina vald SAPRI VALD Confcooperatives Campania Salerno Ühenduse Sihtasutus onlus -HERMES Sotsiaalühistu Koos Piazza San Giovanni Società Cooperativa Sociale arliga -La Rada Consorzio di Cooperative Sociali Società Cooperativa Sociale -MESTIERI CAMPANIA SOTSIAALKOOPERATIIVNE	
--	--	---	--	---	--

		Koolitus võimaldab inimestel omandada teadmisi ja oskusi vägivalda nähtuse kohta ning osata sellesse sekkuda.		KONSORTOON - Sotsiaalkooperatiivide Ühing Campania maakond - sotsiaalpoliitika peadirektoraat -Atena Lucana vägivaldavastane keskus - Arethusa -Iris vägivaldavastane keskus - Pierangela abipunkt	
--	--	---	--	---	--

TUGEVUSED	NÕRKUSED
• Majanduslik toetus naistele/emadele • Teooriapõhised sekkumised • Riiklikul ja rahvusvahelisel tasandil rakendatud sekkumised • Spetsialiseeritud töötajad • Teenistuste vaheline koostöö • Spetsialistide ja perede oskuste parandamine ja teadlikkuse tõstmine	• Vägivalla ohvriks langenud emadele ei ole programme. • Projektide piiratud kestus ei ole jätkusuutlik • Mõned tugiteenuseid pakuvad keskused asuvad transporditeenustest isoleeritud piirkondades.
VÕIMALUSED	UHKAD

• Vägivalla ohvriks langenud emadele mõeldud programmid peaksid olema kavandatud • Projekti teoreetilisi ja praktilisi vahendeid tuleks kasutada • teadmiste vahetus eri riikide asjaomaste institutsioonide vahel • Poliitikamuutused riiklikul ja Euroopa tasandil • Koolitus spetsialistidele • Teadlikkuse tõstmine vägivallaküsimustes • Naiste tööhõive territoriaalsete protokollide loomine	• Vägivalla ohvriks langenud emad ei saa vanemlikku haridust • Paljudel vanematel puudub juurdepääs vanemaharidusele
--	---